

Ai chém Liễu Thăng?

Xuân Khang

(Sử sách chỉ chép tên những người chỉ huy trận đánh còn dân quê tôi thì biết rõ những người đã chém tên tướng giặc Minh này!)

Đọc sử nước nhà, ai cũng biết đến chiến công của nghĩa quân Lam Sơn dưới sự lãnh đạo của Bình Định Vương Lê Lợi đã trường kỳ kháng chiến đánh bại quân xâm lược nhà Minh giải phóng đất nước, lập nên triều đại nhà Lê. Và ai cũng biết trong những trận đánh lừng danh của nghĩa quân Lam Sơn có trận tiêu diệt giặc trong thành Xương Giang rồi chặn viện binh của giặc ở ải Chi Lăng vào thu năm 1427. Sử sách cũng ghi rõ tên các vị tướng Lê Sát, Lê Nhân Chú, Lê Lãng, Lê Kiệt và Lê Thụ "đem một vạn quân tinh nhuệ, 5 thớt voi, bí mật mai phục ở ải Chi Lăng để đợi giặc" (1).

Sử sách còn chép cụ thể hơn là khi quân Liễu Thăng bị dụ "đến chỗ có mai phục, bọn Lê (Sát) và Nhân Chú tung hết quân mai phục, bốn mặt đều nổi dậy xông vào đánh giặc. Quân giặc thua to. Chém được Liễu Thăng ở núi Mã Yên và hơn một vạn thủ cấp quân giặc" (1).

Thế nhưng ai là người có công chém chết Liễu Thăng thì không thấy bộ quốc sử nào nói rõ hơn.

Nhưng dân làng quê tôi ở xã An Trạch, huyện Trực Định tổng Thụy Lũng tức xã An Bình huyện Kiến Xương tỉnh Thái Bình ngày nay thì từ lâu đã biết đến tên tuổi những vị lập nên công trạng đó và hàng năm cứ đến tháng Hai đầu Xuân âm lịch, dân làng lại làm lễ tế tưởng nhớ đến các vị công thần ấy. Vốn làng tôi trải qua bao năm thủy hỏa đạo tặc vẫn có một cuốn thần tích, nhưng đến hai cuộc kháng chiến ác liệt đánh Pháp và đánh Mỹ thì bị thất lạc. May sao, mới đây chúng tôi được biết còn một bản lưu giữ ở Viện Nghiên cứu Hán Nôm của Nhà nước. Dân làng cử người lên Hà Nội và được Viện cho sao chụp một bản, lại dịch ra quốc ngữ, kèm theo cả chữ ký của ông Viện trưởng và áp dấu để làm tin. Đọc lại thấy đúng đây là cuốn thần tích do quan quốc triều kiêm lục bộ Thượng thư Nguyễn Bính phụng sao và quan quản giám bách thần đại điện Hùng linh thiếu khanh Nguyễn Hiền phụng sao y bản chính. Thần tích còn ghi rõ ràng cụ Nguyễn Bính soạn thần tích này theo ý chỉ của đức vua đề ngày 15 tháng 3 năm Vĩnh Hựu thứ 5 (1739), đến nay đã ngót 260 năm!

Nay xin thuật lại những nội dung có liên quan của cuốn thần tích làng tôi, tất nhiên xin lược bớt những tình tiết mang tính huyền thoại không thấy ở thể loại này vốn phù hợp với suy nghĩ của người xưa.

Thần tích viết rằng: Vào thời mà Lê Lợi đang tích dưỡng binh lương, chiêu dụ khắp nơi để tìm kiếm anh hùng hào kiệt cho cuộc kháng chiến chống giặc Minh xâm lược thì được biết tại xã Hương Trà, tổng Nhân Trà, huyện Yên Phong, phủ Từ Sơn đạo Kinh Bắc, có người họ Bạch huý là Bảo Công, văn vũ song toàn, tài năng nổi tiếng thiên hạ. Lê Lợi bèn cấp cho "ba vạn tinh binh lập tức thẳng tiến đến xã An Cổ, huyện Chân Lợi, phủ Kiến Xương, dựng đồn lớn tại trại An Trạch (còn gọi là doanh trại Đồng Làng) để đánh giặc".

Tại đó có một phú ông họ Nguyễn huý là Liên Hoa có người con gái xinh đẹp vừa tròn đôi mươi tên là Lan Nương. Bảo Công xin hỏi làm vợ, rồi nàng sinh hạ một lúc ba người con trai. Cuộc hôn nhân và sinh nở 3 quý tử này tuy có khá nhiều tình tiết có vẻ hoang đường nhưng được xác định rõ tên tuổi và sau này được vua Lê phong tước rất rõ ràng:

Người thứ nhất là Thanh, mỹ tự là Thanh Kiền sau được vua phong làm Hiệp thống Thanh Kiền đại thần quan.

Người thứ hai huý là Bạch, mỹ tự là Bạch Thuộc, sau được phong là Bạch Thuộc Chánh lãnh tiền phong đại tướng quân.

Người thứ ba huý là Tống, sau được phong là Tống Thánh đốc lĩnh.

Cả 3 ông này khôn nhớn "thân dài 7 thước, nặng đến trăm cân"... được Vua quý phong tước rồi cấp "một nghìn thuyền rồng và 50 vị tướng giỏi để đi đánh giặc".

Ba ông cùng binh mã cùng "xông thẳng đánh giặc, gặp tướng Liễu Thăng tại đất Tiên Hoa, huyện Đông An, phủ Khoái Châu. Quân giặc bốn phía bao vây khắp nơi. Ba ông ngồi trên ngựa vung kiếm xông thẳng vào giữa đồn giặc chém đầu tên phó tướng Nguyễn Đình Khoan, treo đầu ngay dưới

trưởng, còn quân giặc chết nhiều không kể xiết. Ba ông thừa thắng đuổi theo giặc Minh, đuổi đến thành Lạng Sơn thì chém được tướng Liễu Thăng thành 3 mảnh. Quân tướng trong thế chiến thắng trở về uy nghiêm chấn động khắp nơi...".

Với chiến công ấy, Lê Lợi "Gia phong cho ông Thanh Kiền làm Đại nguyên soái đại tướng quân. Thăng cho trấn giữ đạo Tuyên Quang, Hưng Hoá. Phong cho ông Bạch Thuộc làm quan đại thần trấn thủ đất Sơn Nam. Gia phong cho ông Tống Khánh làm quan đại thần kinh lược đạo Kinh Bắc...".

Ba ông còn được nhà vua cho hưởng lộc tại quê hương, và ngụ lộc tại An Trạch, Chân Định, khi mất sẽ được phụng thờ. Ba ông còn cho dân làng tiền bạc để sửa ngôi miếu xứ Đông Làng... Ba ông cùng mất vào giờ ngọ ngày 12 tháng chạp năm Tân Hợi.

Thần phả còn ghi rõ ba vị đại vương sau này được nhà vua phong làm "thượng đẳng phúc thần" kèm theo những quy định cụ thể trong việc tổ chức tế lễ những dịp trong năm...

Dân làng tôi lâu nay vẫn tin và tự hào về các vị phúc thần làng mình và mãi mãi vẫn tin như vậy. Mong sao các nhà sử học nghiên cứu để góp thêm cho quốc sử những điều mới mẻ và giúp dân làng tôi hiểu rõ hơn về những con người đã được tôn vinh.

(1). Đại Việt sử ký toàn thư. Tập II, NXB KHXH 1993, tr.276.